

# **NAČRT VARNOSTI CESTNEGA PROMETA V LETU 2013**

## KAZALO

|                                                                                                 |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. PRIORITETNA PODROČJA AKTIVNOSTI ZA VEČJO VARNOST CESTNEGA PROMETA V LETU 2013.....           | 3  |
| 2. STANJE VARNOSTI V LETU 2012 TER NAPOVED ZA LETO 2013 (podatki za leto 2012 so začasni) ..... | 4  |
| 2.1. HITROST .....                                                                              | 7  |
| 2.2. VARNOSTNI PAS .....                                                                        | 9  |
| 2.3. ALKOHOL.....                                                                               | 10 |
| 2.4. VOZNIKI ENOSLEDNIH MOTORNIH VOZIL .....                                                    | 11 |
| 2.5. VARNOST KOLESARJEV.....                                                                    | 14 |
| 2.6. VARNOST PEŠCEV .....                                                                       | 15 |
| 2.7. STAREJŠI VOZNIKI V CESTNEM PROMETU .....                                                   | 17 |
| 2.8. PRAVILNO RAZVRŠČANJE NA AVTOCESTI V PRIMERU ZASTOJEV .....                                 | 18 |
| 2.9. VARNOST V TURISTIČNI SEZONI.....                                                           | 19 |
| 2.10. ZAČETEK ŠOLSKEGA LET.....                                                                 | 20 |
| 2.11. UPORABA MOBILNIH TELEFONOV MED VOŽNJO.....                                                | 20 |
| 2.12. VARNOST NA NIVOJSKIH PREHODIH CESTE IN ŽELEZNIŠKE PROGE....                               | 21 |
| 2.13. VLOGA UPRAVLJAVCEV CEST NA DRŽAVNI IN OBČINSKIH CESTAH ..                                 | 21 |
| 2.14. VLOGA CIVILNE DRUŽBE.....                                                                 | 22 |
| 2.15. VLOGA IN POMEN OBČIN .....                                                                | 25 |
| 3. DRUGE PREVENTIVNE AKTIVNOSTI .....                                                           | 25 |
| 4. VLOGA MEDIJEV .....                                                                          | 26 |
| 5. ZAKLJUČEK.....                                                                               | 27 |
| 6. KOLEDAR PREVENTIVNIH AKCIJ V LETU 2013 .....                                                 | 28 |

## **1. PRIORITETNA PODROČJA AKTIVNOSTI ZA VEČJO VARNOST CESTNEGA PROMETA V LETU 2013**

Slovenija je podpisnica zaveze Desetletje za večjo varnost na cestah, ki jo je proglasila OZN, kjer se s podpisom zavezala, da bo s svojim prizadevanjem, ravnanjem in dejanji pripomogla k zmanjšanju števila žrtev prometnih nesreč v letih od 2011 do 2020 in k uresničitvi vseh ostalih ciljev, opredeljenih v deklaraciji.

V letu 2010 je bil sprejet nov **Evropskem akcijskem programu za varnost v cestnem prometu**, ki je postavil cilj, da se zmanjša število umrlih in hudo telesno poškodovanih oseb do konca leta 2020 za polovico. Evropski akcijski program je pri tem spodbudil države članice, da so pripravijo nacionalne načrte za varnost v cestnem prometu in obenem prispeval, da je varnost v cestnem prometu v prostoru Evropske skupnosti postala na prvem mestu političnih skrbi držav članic. Generalni cilj Evropske unije pojasnjujejo smernice in politične spodbude, pri čemer ga bodo države članice lahko dosegle le z stalnim izboljšanjem našega obnašanja v vlogi udeležencev v cestnem prometu - voznikov, pešcev, motoristov, kolesarjev - ter z vzpostavitvijo prilagojenih pravil, programov in posegov, za katere se je že v preteklosti izkazalo, da so učinkoviti za povečanje ravni varnosti na naših cestah.

V poročilu Evropske skupnosti o prometni varnosti smo po statističnih podatkih umrlih na mio prebivalcev uvrščeni v sredino evropskih držav, zato bi bilo vsako odlašanje z začetkom izvajanja ukrepov nesprejemljivo. V Sloveniji novega nacionalnega programa varnosti cestnega prometa še nimamo sprejetega, obdobje veljavnosti prejšnjega se v letu 2011 izteklo, zato smo pripravili **Program aktivnosti na področju varnosti cestnega prometa v letu 2013/2022**, da spodbudimo sodelovanje vseh subjektov tako državnih organov kot tudi združenj v okviru civilne družbe. Področja skupnega programa so bila izbrana na podlagi analize stanja in poznavanja prometno-varnostne problematike. Usmerjena so v štiri ključna področja, in sicer:

- varnostni pas, uporaba katerega bistveno ublaži posledice morebitne prometne nesreče,
- hitrost, kot najpogostejši vzrok najhujših prometnih nesreč,
- alkohol,
- varstvo šibkejših prometnih udeležencev (kolesarji, pešci, motoristi in starejši vozniki),
- pravilno razvrščanje na avtocesti v primeru zastojev
- uporaba mobilnih telefonov med vožnjo
- začetek šolskega leta in varnost otrok
- ukrepi za zagotavljanje pretočnosti cest E - koridorjih ter
- načrt za varnost cestnega prometa v turistični sezoni 2013.

Ker so to varnostno najpomembnejša področja pričakujemo, da bomo z usklajenim izvajanjem aktivnosti dosegli največji učinek, in sicer v prostorih in časovnih obdobjih, ko posamezna problematika najbolj izstopa. Nosilec posameznih aktivnosti bo za vsako področje skupnega programa pripravil načrt po izdelani enotni metodologiji v okviru obstoječih razpoložljivih proračunskih porabnikov proračuna Republike Slovenije. V letu 2013 niso predvidena finančna sredstva za

## **Javna agencija RS za varnost prometa**

izvajanje ukrepov iz programa aktivnosti, zato bomo s skupnimi napori in prizadevanji prispevali k uspešni izvedbi nalog, ki jih po zakonu moramo izvesti.

Pri prioriteth področjih so opredeljena potrebna in minimalna finančna sredstva za preventivne aktivnosti. S prvo opredeljenimi finančnimi sredstvi bi se pripomoglo k preprečitvi napovedanega poslabšanja stanja varnosti cestnega prometa, z opredeljenimi minimalnimi finančnimi sredstvi pa bi se negativne napovedi stanja le omililo. Z vidika ovrednotenja vrednosti posledic prometnih nesreč prvo opredeljeni znesek v skupni višini 1.750.000 evrov predstavlja 2 smrtni žrtvi in 2 hudo telesno poškodovani oseb. Skupni minimalni znesek v višini 735.000 evrov predstavlja 92 % ene smrtne žrtve v cestnem prometu.

### **2. STANJE VARNOSTI V LETU 2012 TER NAPOVED ZA LETO 2013 (podatki za leto 2012 so začasni)**

V letošnjem letu beležimo boljše stanje varnosti v cestnem prometu kot v istem obdobju lanskega leta. Pripetilo se je 18.859 prometnih nesreč, kar je približno enako lanskemu. Do ponedeljka 31. decembra 2012 je na slovenskih cestah umrlo 129 (135) udeležencev cestnega prometa oz. 9 manj kot v istem obdobju lanskega leta (zmanjšanje za 6,7 %). Prav tako se je zmanjšalo število hudo telesno poškodovanih – 752 (821) oz. 8 % manj ter število lažje telesno poškodovanih – 7138 (7568) oz. za 6 % manj.<sup>1</sup>

V obdobju januar – april je umrlo kar 53 % manj udeležencev kot v istem obdobju leta 2011. V naslednjem 4 mesečnem obdobju maj – avgust se je stanje poslabšalo, saj je umrlo 37 % več udeležencev. V obdobju september – oktober bo po sedaj znanih podatkih stanje približno enako lanskemu.

Prometnih nesreč, ki jih je povzročil alkoholiziran udeleženec je manj za 3 % - 1499. Število prometnih nesreč, ki jih je povzročil alkoholiziran udeleženec je bilo 34 (26) oz. za 31 % več kot v 2011. Prav tako se je povečalo število prometnih nesreč s poškodbo – 687 (672) oz. za 2 %. Povečal se je tudi delež prometnih nesreč, ki jih je povzročil alkoholiziran udeleženec. V letu 2012 ta znaša 33 % (24 %). Najpogostejši vzrok za nastanek prometnih nesreč ostaja neprilagojena hitrost – 38 % in nepravilna stran oz. smer vožnje.

Stanje varnosti se je precej izboljšalo v Podravski in Osrednjeslovenski regiji. V Podravski regiji je v prvih 10 mesecih umrlo 12 (29) udeleženec oz. 59 % manj, v Osrednjeslovenski pa 20 (28) udeležencev oz. 29 % manj. Razlog za zmanjšanje je predvsem v manjšem številu umrlih kolesarjev in motoristov. V omenjenih regijah se je neprilagojena hitrost kot vzrok za nastanek najhujših prometnih nesreč močno zmanjšala. V regijah Goriška, Koroška, Notranjsko-kraška, Obalno-kraška, Pomurska, Spodnjeposavska in Zasavska v letošnjem letu ne bodo dosegli zastavljenih ciljev na področju varnosti cestnega prometa (problem predvsem vozniki osebni vozil in potniki).

---

<sup>1</sup> Vir Policija RS. Podatki so začasni.

## Javna agencija RS za varnost prometa

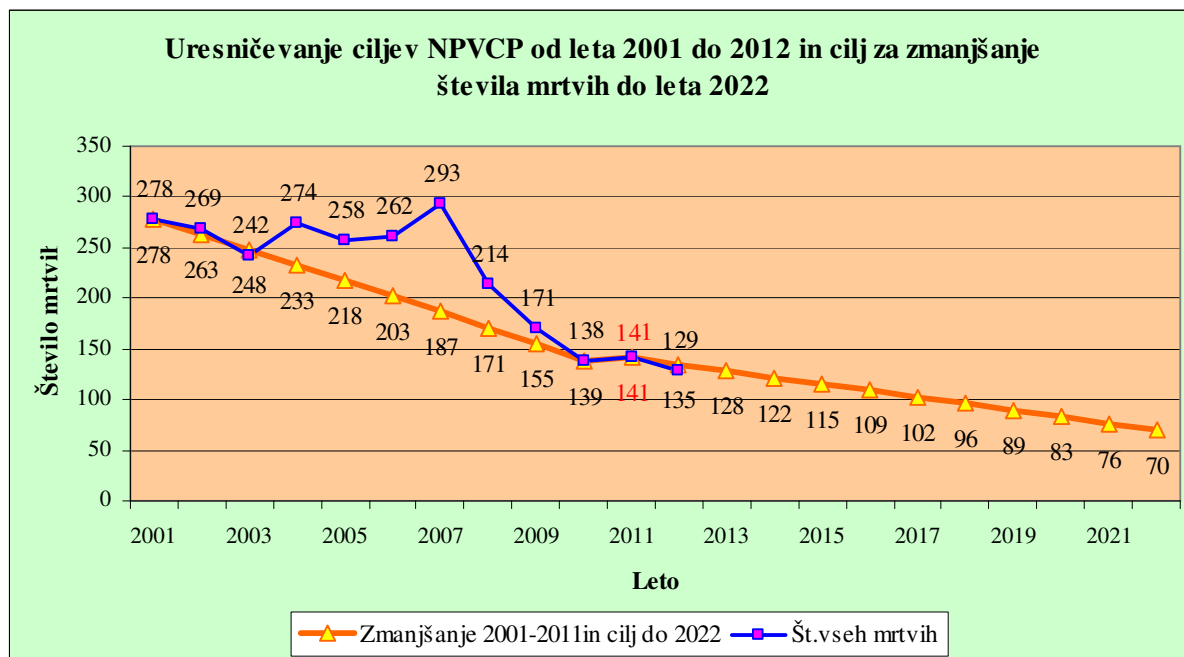
Na podlagi napovedi stanja v letu 2013 pričakujemo v prvih mesecih poslabšanje stanja varnosti z vrhuncem v mesecu aprilu. Po najbolj črnem scenariju, bi lahko umrlo 20 udeležencev in se težje telesno poškodovalo 200 udeležencev prometa več, kot v enakem obdobju 2011. V obdobju maj – avgust bi lahko z ciljno usmerjenimi preventivnimi akcijami (vsebinsko, časovno in prostorsko) izboljšali stanje varnosti in dosegli nivo letošnjega leta, v zadnjih mesecih pa pričakujemo približno enako stanje varnosti kot letos. Ključni meseci za stanje varnosti v 2013 bodo odvisno od aktivnosti v obdobju april – avgust, kjer bi kazalo ob zmanjšanju represivnih ukrepov krepko povečati preventivne aktivnosti. Ocenjuje se, da bi za slednje potrebovali vsaj 1.750.000 EUR.

Glede na namen aktivnosti ključnih ukrepov je v letu 2013 opredeljen naslednji cilj:

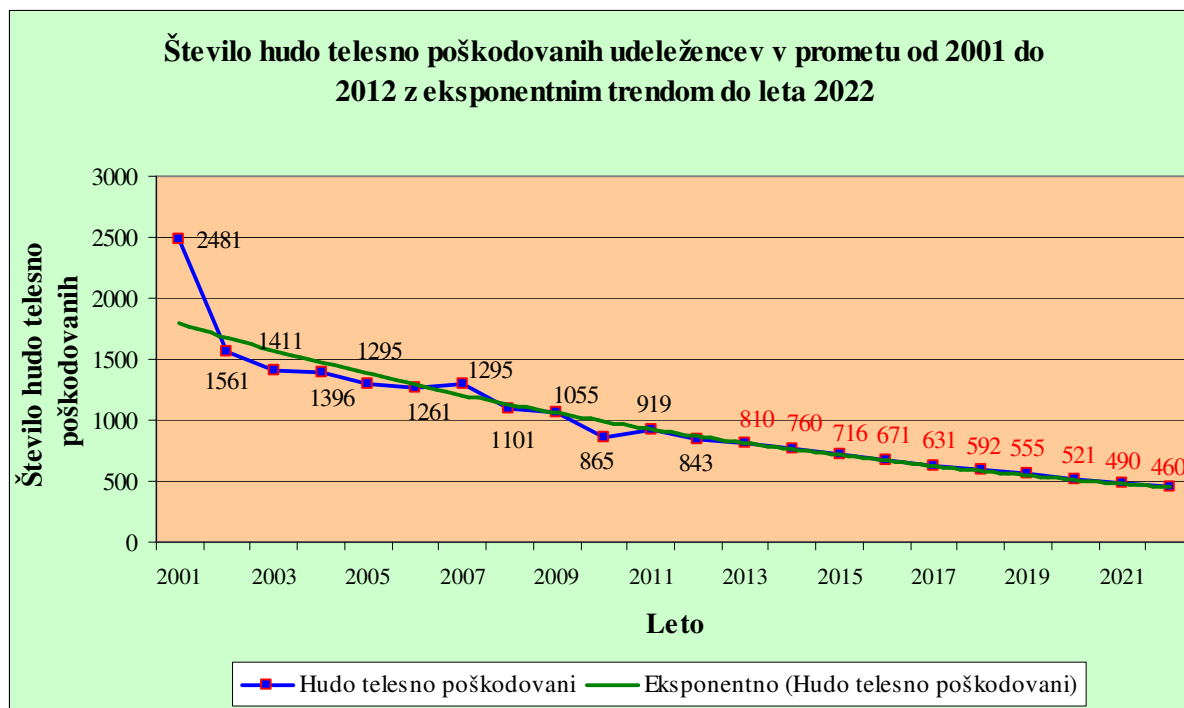
### ZAGOTOVITI POZITIVEN TREND STANJA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

Zadovoljivo stanje varnosti cestnega prometa predstavlja stanje, da se v primerjavi z letom 2012 ne poslabša ter da se poskuša ohraniti pozitiven trend stanja varnosti cestnega prometa ter slediti cilju bodočega nacionalnega programa varnosti cestnega prometa za naslednje desetletje.

Graf: Dosedanje uresničevanje ciljev NPVCP od leta 2001 do 2011 in cilj za zmanjšanje števila žrtev prometnih nesreč do leta 2022



Graf: Število hudo telesno poškodovanih udeležencev v prometu od 2001 do 2011 z eksponentnim trendom do leta 2022



Napovedi izboljšanja stanja varnosti cestnega prometa so se za leto 2012 uresničila. Po oceni prometno varnostnih strokovnjakov se bo stanje varnosti cestnega prometa v prvi polovici 2013 poslabšalo. Po oceni imajo lahko večji neposredni negativni vpliv na stanje varnosti v letu 2013:

- poslabšanje stanja varnosti cestnega prometa v zimskih in pomladnih mesecih 2013,
- pomanjkanje finančnih sredstev za preventivne aktivnosti,
- zmanjšanje intenzivnosti delovanja civilne družbe in državnih organov pri uresničevanju kratkoročnih ukrepov na področju varnosti cestnega promet
- nadaljevanje trenda zmanjševanja števila odkritih in nadzorovanih kršitev
- vremenske razmere (uresničitev napovedi nadpovprečno toplega in suhega vremena v letu 2013).

V letu 2013 bi s ciljno usmerjenimi aktivnostmi (časovno in prostorsko) ter s finančnimi sredstvi v višini 1.750.000 evrov negativen trend ustavili in do konca leta zagotovili enako oziroma podobno stanje varnosti kot v letu 2012. Z minimalnimi sredstvi v višini 735.000 evrov pa bi lahko omilili napoved stanja varnosti. Iz zgoraj omenjenih okoliščin gre zaključiti, da je za preprečitev možnega poslabšanja stanja varnosti letos potreben v letu 2013 pro-aktiven preventivno naravnan pristop z načrtovanjem in izvajanjem ukrepov na naslednjih področjih:

1. hitrost
2. varnostni pas
3. alkohol
4. vozniki enoslednih motornih vozil
5. kolesarji
6. pešci
7. varnost v turistični sezoni

## Javna agencija RS za varnost prometa

8. starejši vozniki v cestnem prometu
9. pravilno razvrščanje na avtocesti v primeru zastojev
10. varnost v turistični sezoni
11. uporaba mobilnih telefonov
12. začetek šolskega leta
13. ukrepi za zagotavljanje pretočnosti v E - koridorjih.

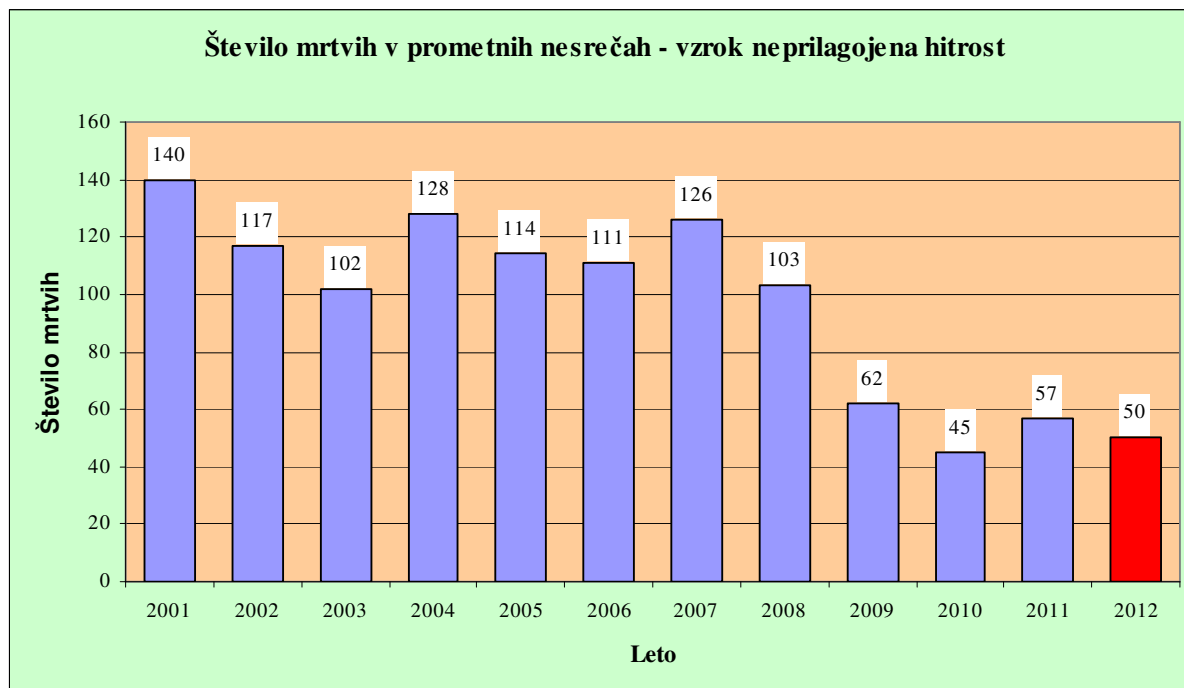
V kolikor finančnih sredstev ne bo možno zagotoviti iz proračuna RS je potrebno maksimalno povečati sodelovanje z družbeno odgovornimi podjetji ter nevladnimi organizacijami in s pomočjo sinergije delovanja zagotoviti pozitivne trende.

### 2.1. HITROST

Hitrost je na slovenskih in evropskih cestah najpomembnejši dejavnik tveganja za nastanek prometnih nesreč, predvsem tistih z najhujšimi posledicami. Prekoračitev dovoljenih hitrosti je široko razširjen družbeni problem in predstavlja enega glavnih vzrokov najhujših posledic prometnih nesreč v večini držav članic, ki pogosto prispeva h kar tretjini prometnih nesreč s smrtnim izidom ali hudimi telesnimi poškodbami in je glavni dejavnik pri ugotavljanju teže poškodb. Tudi v letu 2012 se je ponovno potrdilo dejstvo, da stopnja poškodb v prometnih nesrečah narašča sorazmerno s hitrostjo.

Na slovenskih cestah je leta 2012 zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti umrlo za **7,4 % manj** udeležencev v cestnem prometu kakor leta 2011, za 1,4 % manj jih je bilo hudo in za 9 % manj lahko telesno poškodovanih (vir: Policija, začasni podatki so za januar – november 2012). Glede na posledice prometnih nesreč je prioriteta naloga zmanjšanje povprečne hitrosti, kar bo posledično pomenilo manj mrtvih, hudo in lahko telesno poškodovanih v prometnih nesrečah, ki se zgodijo zaradi hitrosti.

Graf: Število mrtvih v prometnih nesrečah v letih 2001 – 2012 za katere je bila vzrok neprilagojena hitrost



Število umrlih zaradi neprilagojene hitrosti se je od leta 2007 do 2010 močno zmanjševalo, iz 126 umrlih na 45 umrlih v 2010 (zmanjšanje za 64 %). V letu 2011 je število naraslo na 57 umrlih ter v letu 2012 se je spet zmanjšalo na 50 (začasni podatki) umrlih v prometnih nesrečah zaradi hitrosti.

Po podatkih iz analize stanja na tem področju so ključne naslednje ugotovitve:

- Zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti je na slovenskih cestah leta 2011 umrlo 56 oseb (ali 40 % vseh umrlih).
- Zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti je bilo na slovenskih cestah leta 2011 hudo telesno poškodovanih 303 ljudi (ali 33 % vseh hudo telesno poškodovanih).
- Neprilagojena hitrost je pogosto povezana tudi z nekaterimi vzroki prometnih nesreč, kot so nepravilna stran oziroma smer vožnje, nepravilnosti pri prehitevanju in izsiljevanje prednosti, stopnja poškodb pa je povezana tudi z neuporabo varnostnih pasov.
- Leta 2011 se je delež alkoholiziranih voznikov v prometnih nesrečah, ki jim je botrovala hitrost, zmanjšal za 9 % (leta 2010 se je delež zmanjšal za 19 %).

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti cestnega prometa na področju hitrosti so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 50.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) zaradi vzroka hitrosti je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 250.000,00 evrov. Po končani akciji se izdelata zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: MNZ – Policija*

*Termin izvedbe:*

- od 15. do 21. aprila 2013
- od 21. do 24. junija 2013
- od 19. do 25. avgusta 2013

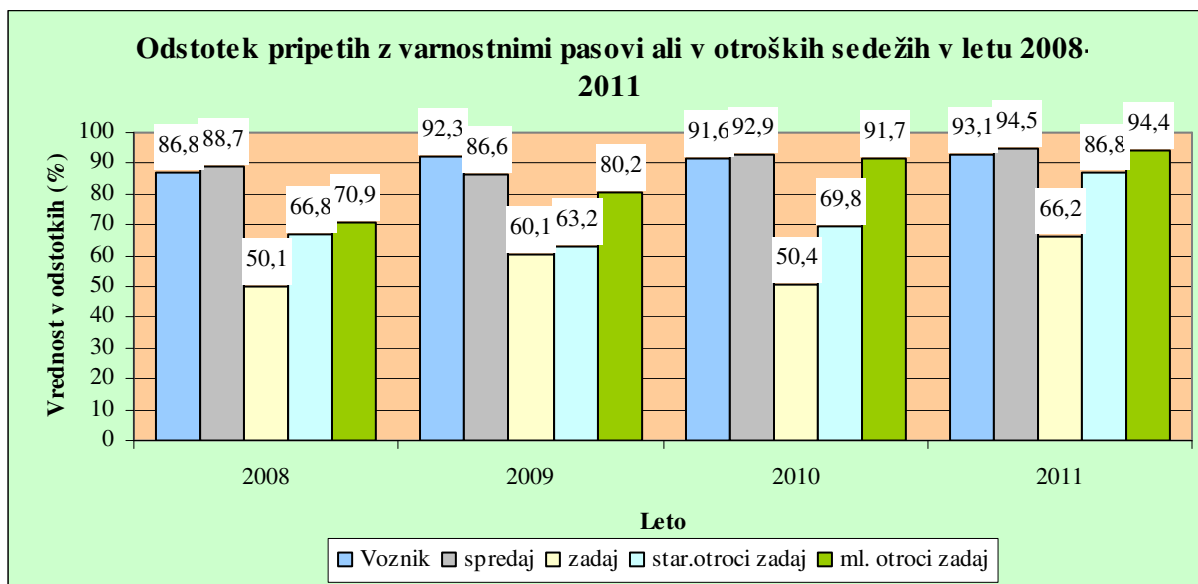
## **2.2. VARNOSTNI PAS**

Varnostni pas je najučinkovitejša naprava za zaščito potnikov v osebnih in lahkih dostavnih vozilih v primeru prometne nesreče. Uvajanje varnostnih pasov v vozila predstavlja v vseh letih obstoja avtomobilske industrije doslej največji korak k izboljšanju pasivne varnosti potnikov med trčenjem.

Po podatkih iz analize so pomembne naslednje ugotovitve:

- V letu 2011 je v prometnih nesrečah umrlo 13 voznikov osebnih avtomobilov, ki med vožnjo niso uporabljali varnostnega pasu oziroma 28 % (31 %) umrlih voznikov osebnih vozil v času prometnih nesreč ni uporabljalo varnostnega pasu;
- Po izvedenih sistematičnih meritvah uporabe varnostnega pasu je varnostni pas uporabljalo 93,1 % voznikov (moških v povprečju 91,5 % in ženske 96,9 %) in 94,5 % potnikov na sprednjih sedežih
- Na zadnjih sedežih je varnostni pas uporabljalo 66,2 % odraslih potnikov (87 % starejši otroci in 94 % mlajši otroci).

Graf: Odstotek pripetih z varnostnimi pasovi ali v otroških sedežih v letu 2008-2011



V zadnjem štiri letnem obdobju se je stopnja pripetosti varnostnega pasu povečevala. Minimalno se je zmanjšala le stopnja pripetosti voznikov v letu 2010 glede na leto 2009 (za 0,7 %).

## **Javna agencija RS za varnost prometa**

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti cestnega prometa na področju uporabe varnostnih pasov med vožnjo so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 50.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) zaradi neuporabe varnostnih pasov voznikov in potnikov v vozilih je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 100.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin izvedbe:*

- od 11. do 17. marca 2013
- od 9. do 15. septembra 2013

### **2.3. ALKOHOL**

Najpogosteje je alkohol so-vzrok skupaj s hitrostjo in nepravilno smerjo ali stranjo vožnje. Kot je videti so spremembe prometne zakonodaje in uvedba nekaterih novih ukrepov na področju zmanjšanja tvegane in škodljive rabe alkohola, prepovedanih drog in psihoaktivnih snovi ter vsakoletne preventivne akcije državnih in strokovnih institucij ter civilne družbe na tem področju prinesli pozitivne rezultate.

Število alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 zmanjšalo za 2 %. Število alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom se je v letu 2011 v primerjavi z letom 2010 zmanjšalo za 41 %. V zadnjem letu pa se je precej zmanjšal tudi delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč s smrtnim izidom.

Leta 2011 je bilo 22 % tistih, ki so povzročili prometno nesrečo s smrtnim izidom pod vplivom alkohola, leta 2012 pa je bilo takih 33 % (113 povzročiteljev od teh 37 pod vplivom alkohola). Gledano po obdobjih preko leta, so najbolj problematični konci tedna, poletni meseci ter martinovanje in prednovoletni čas. Alkoholiziranost povzročiteljev po starosti je najvišja v starostni skupini med 24 in 34 let. Največ prometnih nesreč pod vplivom alkohola se zgodi na cestah v naseljih in v njihovi bližini (regionalne in lokalne povezave). Namen akcije je zlasti spodbujanje celovitega pristopa za zmanjševanje škodljive in tvegane rabe alkohola, ki se šele v zaključni fazi kaže z vidika varnosti cestnega prometa. Spodbuditi želimo širšo javno razpravo o alkoholni politiki ter o nezdružljivosti alkohola z udeležbo v prometu. Preventivna akcija vsebuje večplastno medijsko kampanjo in vključuje tudi preventivno promocijske aktivnosti na lokalni ravni (preventivna gradiva, vključevaje medijev).

Glavni namen akcije je opozoriti na posledice prekomernega uživanja alkohola ter izraziti solidarnost z vsemi, ki trpijo zaradi nasilja v družinah, nesreč v prometu in zaradi bolezni, ki so posledice alkohola ter spodbuditi ljudi, da se vedno držijo načela: kadar vem, da bom vozil, ne pijem.

## **Javna agencija RS za varnost prometa**

Glavna težava je veliko število prometnih nesreč, ki so povezane z uporabo alkohola, prepovedanih drog in drugih psihoaktivnih snovi. Po podatkih iz analize stanja na tem področju so ključne ugotovitve naslednje:

- približno vsaka deseta prometna nesreča nastane kot posledica uporabe alkohola, pri prometnih nesrečah s smrtnim izidom pa je vsaka tretja;
- alkohol vsako leto samo v Evropi povzroči 17.000 mrtvih v prometnih nesrečah;
- posebej izpostavljeni tveganju za povzročitev prometne nesreče pod vplivom alkohola so osebe v starosti od 24 do 34;
- polovica udeležencev, ki vozijo pod vplivom alkohola, je starih od 18 do 44 let, pri tem pa je velika večina moških.

Ključne naloge bodo v letu 2013 na področju alkohola prvenstveno usmerjene v izvajanje preventivne akcije na področju preprečevanja udeležbe v prometu pod vplivom alkohola, drog in drugih psihoaktivnih snovi, ki bo vključevala sodelovanje Ministrstva za zdravje, Javne agencije RS za varnost prometa, policije, inšpekcijskih služb, strokovnih institucij in nevladnih organizacij. Preventivno promocijski in tudi represivni ukrepi se bodo izvajali tako na nacionalnem kot lokalnem nivoju (z vključitvijo regijskih Zavodov za zdravstveno varstvo) in bodo vključevali tudi medijske aktivnosti tako na nacionalni kot lokalni ravni.

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti cestnega prometa na področju preprečevanja vožnje pod vplivom alkohola so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 100.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) zaradi vožnje pod vplivom v vozilih je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 250.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: Ministrstvo za zdravje*

*Termin izvedbe:*

- od 17. do 19. maja 2013
- od 19. do 20. oktobra 2013
- od 8. do 10. novembra 2013
- in od 9. do 15. decembra 2013

### **2.4. VOZNIKI ENOSLEDNIH MOTORNIH VOZIL**

Varnost voznikov enoslednih motornih vozil se je v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 izboljšala. V letu 2012 se je zgodilo 1.104 (1.269) prometnih nesreč z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil. V prometnih nesrečah je leta 2012 umrlo 22 (29) voznikov enoslednih motornih vozil v enakem obdobju kot lani, kar je za 24 % manj umrlih voznikov enoslednih motornih vozil v prometnih nesrečah..

## Javna agencija RS za varnost prometa

V letu 2011 se je zgodilo 1.269 (1.193) prometnih nesreč z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil (tabela 2). V prometnih nesrečah je leta 2011 umrlo 30 (23) voznikov enoslednih motornih vozil.

Med umrlimi je bilo 28 (17) voznikov motornih koles in 2 (6) voznika mopeda. Hudo telesno poškodovalo se je 214 (211) voznikov, lahko telesno poškodovanih pa je bilo 694 (679) voznikov enoslednih motornih vozil. V prometnih nesrečah so v letu 2011 umrli tudi štirje (2) potniki na enoslednih motornih vozilih. Deleži hudo (23,3%) in lahko (7,9%) telesno poškodovanih je ostal približno enak. Za 3,6% se je povečal delež mrtvih voznikov enoslednih motornih vozil in v letu 2011 znaša 21,3% (16,7).

Po podatkih iz analize stanja na tem področju so ključne ugotovitve naslednje:

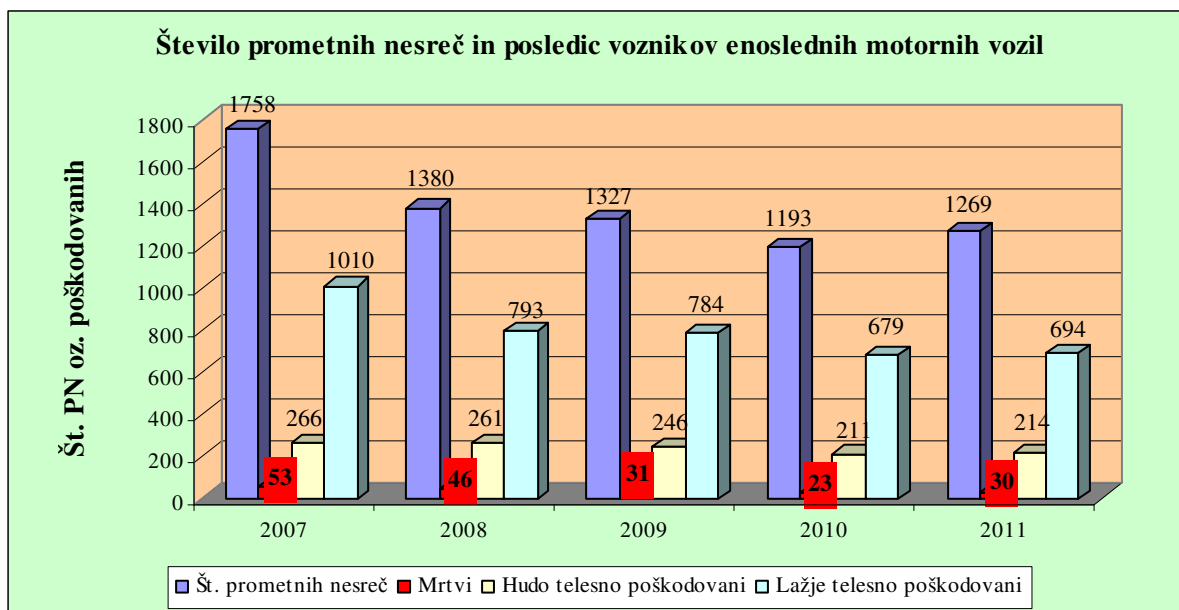
- delež mrtvih voznikov enoslednih motornih vozil v skupnem številu umrlih v prometnih nesrečah leta 2011 je bil 21,3 %;
- od 28 mrtvih motoristov, je bila v zadnjih treh letih le štirim izrečena globa več kot trikrat, v devetih prometnih nesrečah so bili udeleženi sami, v štirih prometnih nesrečah vozniki niso uporabljali čelade,
- vzroki prometnih nesreč z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil ostajajo:
  - neupoštevanje pravil o prednosti,
  - neprimerno hitrost,
  - nepravilna stran in smer vožnje,
  - nepravilno prehitevanje;
- glede na vrsto ceste se največ prometnih nesreč (našteto po številu prometnih nesreč) z udeležbo voznikov motornih koles zgodi v naseljih z uličnim sistemom, sledijo naselja brez uličnega sistema, regionalne ceste II. reda, I. reda, glavne ceste I. reda, regionalne ceste III. reda, lokalne ceste, avtoceste, hitre ceste in turistične ceste, z udeležbo mopedov zgodi v naseljih z uličnim sistemom, naseljih brez uličnega sistema, lokalne ceste, regionalne ceste III. reda, II. reda, glavne ceste I. reda, II. reda, regionalne ceste I. reda, turistične ceste;
- glede na mesec v letu po številu prometnih nesreč z udeležbo voznikov enoslednih motornih vozil izstopajo maj, julij in avgust, pri prometnih nesrečah s smrtnim izidom je izstopal april, ko je umrlo 8 motoristov;
- največ prometnih nesreč voznikov motornih koles se še vedno zgodi ob sobotah in nedeljah.
- Ugotavljamo, da pri voznikih mopedov število prometnih nesreč ostaja med tednom približno enako, največ se jih je zgodilo ob petkih.;
- glede na časovno obdobje je bilo največ voznikov motornih koles in mopedov udeleženi v prometnih nesrečah med 15. in 18. uro. Tudi sicer so prometne nesreče najštevilčnejše opoldne (med 12. in 15.uro) in v poznem popoldanskem času (med 18. in 21 uro) v popoldanskem času;
- uporaba varnostne čelade v prometnih nesrečah s smrtnim izidom 3 (0) umrli vozniki motornih koles niso uporabljali zaščitne čelade, v prometnih nesrečah, kjer so se vozniki telesno poškodovali varnostne čelade ni uporabljajo 20 (29) voznikov, v prometnih nesrečah brez poškodb pa čelade niso uporabljali 4 (5); oba umrla (1) voznika mopedov sta pri vožnji uporabljala zaščitno čelado, pri prometnih nesrečah s telesno poškodbo varnostne čelade ni

## Javna agencija RS za varnost prometa

uporabljajo 68 (70) voznikov mopedov, v prometnih nesrečah brez poškodb pa jih čelade ni uporabljajo 17 (25) voznikov;

- povprečna koncentracija alkohola pri povzročiteljih prometnih nesreč:
  - A) pri voznikih motornih koles je bila 1,29 g/kg krvi (1,39 g/kg). Stopnja se zmanjšuje od leta 2008. Delež povzročiteljev je 10,2% (12,3%) in se prav tako zmanjšuje. Pri prometnih nesrečah s smrtnim izidom je znašala povprečna stopnja 0,96 g/kg alkohola v krvi, kar je najmanj od leta 2005. Tudi delež alkoholiziranih povzročiteljev v teh nesrečah je najmanjši od leta 2005 in znaša 15,8% (40%).
  - B) pri voznikih mopedov je bila povprečna stopnja alkohola 1,47 g/kg (1,66 g/kg) krvi. Stopnja alkoholiziranosti se zmanjšuje od leta 2006 (1,55 g/kg). Tudi delež alkoholiziranih povzročiteljev se od leta 2005 zmanjšuje (18,6%). V prometnih nesrečah s smrtnim izidom je stopnja znašala 0,98 in je najmanjša od leta 2005;
- vozniški staž povzročiteljev prometnih nesreč:
  - A) vozniki motornih koles s stažem od 10 do 20 let povzročijo največ prometnih nesreč, sledijo vozniki s stažem 20 do 30 let. Najmanj prometnih nesreč povzročijo vozniki motornih koles s stažem 5 let. Pri prometnih nesrečah s smrtnim izidom veljajo podobne ugotovitve.
  - B) vozniki mopedov največ prometnih nesreč povzročijo s stažem 10 do 20 let ter 30 in več.

Graf: Število prometnih nesreč in posledice voznikov enoslednih motornih vozil od leta 2007 do 2011



Število prometnih nesreč in posledic voznikov enoslednih motornih vozil se je od leta 2007 pa do 2010 zmanjševalo. V letu 2011 pa beležimo rast pri številu prometnih nesreč in posledicah.

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti voznikov enoslednih motornih vozil so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 50.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) voznikov enoslednih

## **Javna agencija RS za varnost prometa**

motornih vozil je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 100.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: MNZ - Policija*

*Termin izvedbe:*

- *od 22. -24. marca 2013*
- *od 26. - 28. aprila 2013*
- *od 5. - 7. julij 2013*
- *in od 15. - 18. avgusta 2013*

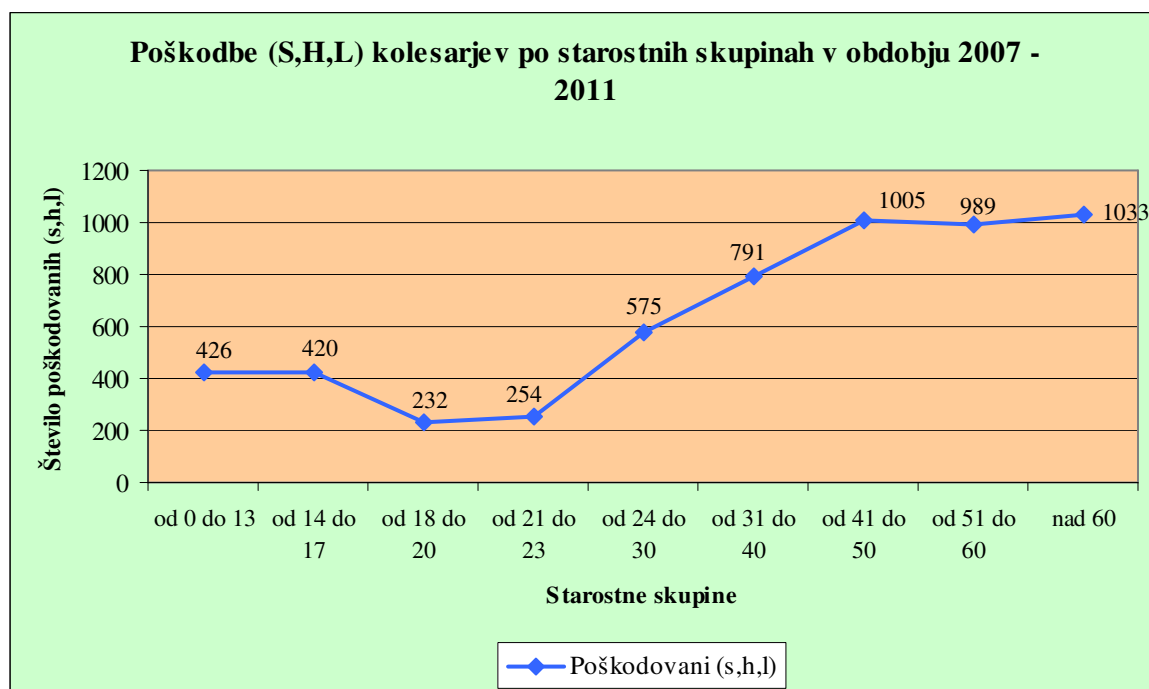
### **2.5. VARNOST KOLESARJEV**

Kolesarji kot udeleženci v prometu spadajo med ranljivejše udeležence. Po statističnih podatkih je v letu 2012 umrlo 11 kolesarjev (začasni podatki januar – oktober), 2011 jih je umrlo 14, v 2010 16 kolesarjev, v 2009 18 kolesarjev, v 2008 16 kolesarjev, v 2007 17 kolesarjev.

V operativnem programu razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013 je opisan delež potovanj s kolesi v Sloveniji, ki se giblje med 8 % in 10 %, ob ustrežnejši infrastrukturi bi se lahko podvojil. V letu 2012 je v prometnih nesrečah umrlo 11 kolesarjev, kar je 15 % manj kot v enakem obdobju lani. Glede na pričakovanem trendu povečanja kolesarskega prometa, se tako povečuje tudi izpostavljenost kolesarjev in povečuje njihova ogroženost.

Kolesarju kot pomembnemu in enakovrednemu udeležencu v prometu, mu je potrebno posvečati posebno pozornost tako v sklopu oblikovanja celotne prometne infrastrukture kot v preventivnem opozarjanju na njegovo varnost v cestnem prometu.

Graf: Število vse poškodovanih (S,H,L) kolesarjev po starostnih skupinah ( za obdobje 2007-2011).



Delež umrlih in poškodovanih kolesarjev je največji pri najstarejši starostni skupini, delež umrlih nad 60 let je kar 31 %. Glede na spol prevladujejo moški s 68,8 % vseh poškodovanih kolesarjev, med kolesarji povzročitelji pa je delež moških še višji (73,2 %). Glede na naselje se večina nesreč kolesarjev zgodi znotraj naselij (84 % vseh prometnih nesreč z udeležbo kolesarjev znotraj naselja, pri mrtvih je delež 56 %), kar je verjetno posledica tudi gostote kolesarskega in motornega prometa, hitrosti vozil, ter slabše urejenih varnih površin za kolesarje.

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti kolesarjev so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 50.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) kolesarjev je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 100.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin izvedbe:*

- od 23. – 28. april 2013
- od 6. - 30. maja 2013
- od 11. – 16. junij 2013
- in od 15. - 18. avgusta 2013.

## **2.6. VARNOST PEŠCEV**

Pešci so v dolgoročnem obdobju med najbolj ogroženimi v cestnem prometu, saj je delež mrtvih pešcev na 100 poškodovanih med najvišjimi glede na druge skupine. Delež mrtvih je na primer več

## Javna agencija RS za varnost prometa

kot dvakrat višji kot pri voznikih osebnih avtomobilov in kolesarjih. V letu 2011 se je smrtno ponesrečilo 21 pešcev, torej 5 manj kot v preteklem letu (v letu 2010 je v prometnih nesrečah umrlo 26 pešcev, v letu 2009 pa 24). Najbolj ogroženi pešci so starejši od 65 let.

Spodnja tabela prikazuje umrle pešce po starostnih skupinah za leta 2009, 2010, 2011 in 2012:

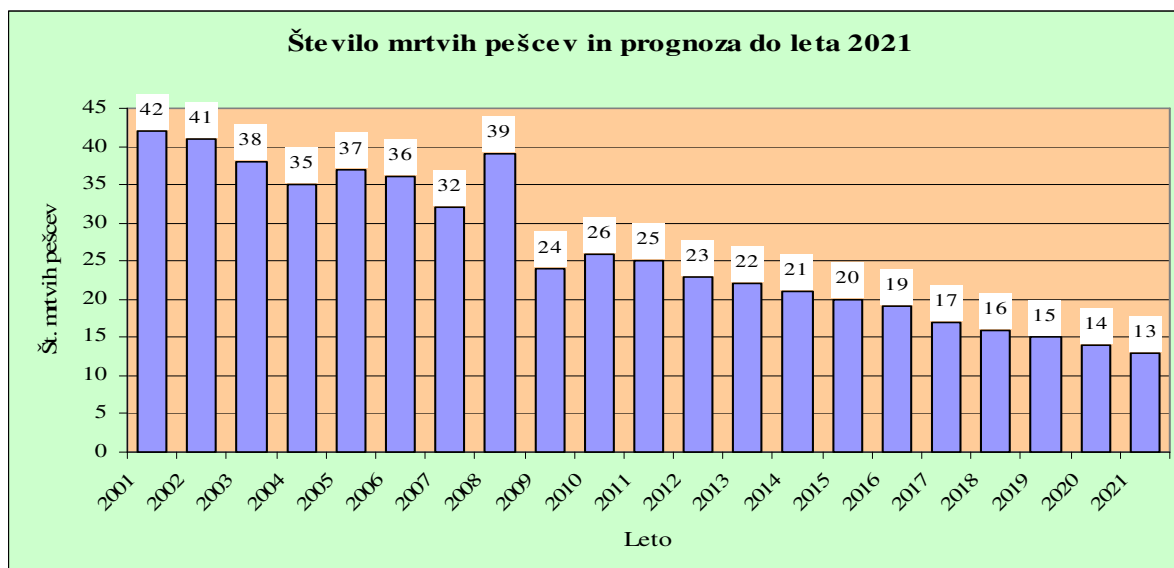
| starost    | 2009    |     | 2010    |     | 2011    |     | 2012     |
|------------|---------|-----|---------|-----|---------|-----|----------|
|            | število | %   | število | %   | število | %   |          |
| do 7 let   | 0       | 0   | 1       | 4   | 1       | 5   | -        |
| 7 – 14     | 0       | 0   | 0       | 0   | 0       | 0   | -        |
| 14 – 18    | 0       | 0   | 0       | 0   | 0       | 0   | 1        |
| 18 - 24    | 0       | 0   | 0       | 0   | 1       | 5   | -        |
| 24 - 34    | 0       | 0   | 3       | 11  | 2       | 10  | -        |
| 34 - 44    | 2       | 8   | 2       | 8   | 4       | 19  | -        |
| 44 - 54    | 4       | 17  | 1       | 4   | 3       | 14  | -        |
| 54 - 64    | 5       | 21  | 7       | 27  | 3       | 14  | <b>6</b> |
| nad 64 let | 13      | 54  | 12      | 46  | 7       | 33  | 2        |
| SKUPAJ     | 24      | 100 | 24      | 100 | 21      | 100 | 9        |

Aktivnosti v preventivni akciji so usmerjene na dve ciljni skupini: in sicer na starejše pešce (nad 65 let), ki so najbolj ogrožena skupina pešcev ter posredno na otroke v osnovni šoli, med katerimi je največ poškodb med pešci, in mladostnike. Na drugi strani pa tudi opozorilo voznikom, da prilagodijo svojo vožnjo ter skrbijo za varnost pešcev, tudi z odstopanjem prednosti znotraj naselij.

Delež pešcev med vsemi smrtnimi žrtvami prometnih nesreč ostaja še vedno relativno visok, skoraj 15 % v letu 2011. Varnost pešcev se je v letu 2011 v primerjavi z letom prej izboljšala glede na število umrlih, ni pa se izboljšala glede na leto 2009, ki je bilo najbolj ugodno leto v zadnjih desetih letih. Pešci tako še vedno ostajajo ena izmed najbolj ogroženih skupin udeležencev v prometu (tako za vozniki in potniki v osebnih avtomobilih).

## Javna agencija RS za varnost prometa

Graf prikazuje število mrtvih pešcev od leta 2001 do 2010 s predvidenim zmanjšanjem do leta 2021



Ključne ugotovitve analize so:

- pešci so v dolgoročnem obdobju še vedno med najbolj ogroženimi udeleženci v cestnem prometu;
- nadpovprečno so ogroženi pešci v starostni skupini nad 54 let;
- največ prometnih nesreč s smrtnim izidom pešcev se zgodi v temnem delu dneva, v jesensko zimskem obdobju leta (oktober - marec);
- deleži mrtvih pešcev so enaki pri nesrečah v in izven naselij, kar kaže na različne dejavnike nesreč;
- med poškodovanimi pešci prevladujejo otroci osnovnošolske starosti 7 do 14 let.

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti pešcev so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 50.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) pešcev je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 100.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin izvedbe:*

- od 6. do 12. februarja 2013
- od 1. do 7. oktobra 2013.

### 2.7. STAREJŠI VOZNIKI V CESTNEM PROMETU

Prebivalstvo Slovenije je v letu 2010 s 16,6 % prebivalstva starejšega kot 65 let opredeljeno kot zelo staro. Po projekcijah Europopa-a 2008 se bo trend povečevanja deleža starejših prebivalcev nadaljeval (tabela 1), v letu 2020 bo vsak peti prebivalec starejši kot 65 let, v letu 2050 že vsak tretji prebivalec

## **Javna agencija RS za varnost prometa**

Slovenije; 12% prebivalstva pa bo starejšega kot 80 let. Demografske spremembe prinašajo večji delež starejše populacije, večji delež imetnikov vozniških dovoljenj in večji delež aktivnih starejših voznikov v cestnem prometu. Posledica dejstva, da ima vse več žensk vozniška dovoljenja in da živijo v povprečju dlje kot moški pa je tudi to, da bo med starejšimi vozniki tudi večji delež žensk – voznic motornih vozil.

Z aktivnostmi za večjo varnost starejših voznikov v cestnem prometu želimo v 2013 povečati njihovo prometno varnost in hkrati dvigniti njihovo stopnjo osveščenosti in usposobljenosti glede na posebne nevarnosti pri vožnji, ki izvirajo iz njihovih osebnostnih lastnosti. Kajti število prometnih nesreč z udeležbo voznikov starejših od 64 let se v zadnjem 3 letnem obdobju povečuje, v letu 2011 je bilo 27 % več nesreč kot v letu 2009. Starejši vozniki so v zadnjem tri letnem obdobju povzročitelji 66 % prometnih nesreč, medtem ko je odstotek prometnih nesreč s smrtnim izidom, katerih povzročitelji so starejši vozniki, kar 71%. Glavni razlog za nastanek prometne nesreče je nekontroliran premik z vozilom.

Ker s staranjem prebivalstva narašča tudi število starejših voznikov ter se podaljšuje obdobje nujne aktivne udeležbe v prometu, je namen akcije ohraniti starejše čim dlje samostojno mobilne ter obenem tudi varne v cestnem prometu

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti starejših voznikov so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 15.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) starejših voznikov je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 30.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin izvedbe:*

- enkratno dogodek v mesecu aprilu 2013.

### **2.8. PRAVILNO RAZVRŠČANJE NA AVTOCESTI V PRIMERU ZASTOJEV**

Vrste nesreč na avtocesti razdelimo na izredne dogodke in manjše prometne nesreče, ki povzročijo manjše zastoje, manjše poškodbe oseb in živali, ter manjšo materialno škodo in na večje prometne nesreče, pri katerih je prišlo do težjih telesnih poškodb oz. smrti, večje materialne škode ter večjih poškodb na objektih prometne infrastrukture. Najpogostejši dejavniki prometnih nesreč na slovenskih avtocestah so neprilagojena hitrost, nepravilna smer vožnje in neustrezna varnostna razdalja. Navedeni dejavniki so bili prisotni v 63 % vseh prometnih nesreč.

Značilnosti nesreč na avtocesti, da so lahko praviloma v nesreči:

- udeleženih veliko število vozil, voznikov in sopotnikov,
- veliko mrtvih in ranjenih, ki jih je potrebno oskrbeti,
- poškodovanih večje število živali,

## **Javna agencija RS za varnost prometa**

- nastala velika materialna škoda,
- vpliv na okolje ob avtocesti ali širše (požar, nevarna snov),
- zastoj v prometu zaradi zaprtja AC, ki traja več ur,
- vožnja po prehitevalnem pasu na AC,
- pritegnjena velika pozornost medijev,
- istočasno več nesreč na več odsekih AC zaradi naleta vozil,
- večje število ljudi, ki imajo psihološke težave (preživeli, reševalci in svojci).

V velikih primerih je na avtocesti v primeru zastojev ali prometnih nesreč reševalnim in intervencijskim ekip onemogočen dostop do kraja prometne nesreče, saj vozniki dostikrat ne ustavijo svoje vozilo pred oviro na avtocesti ali na skrajni desni rob desnega smernega vozišča ali na skrajni levo rob prehitevalnega pasu. Zato bo v mesecu januarju izvedena medijska akcija v Centru Varne vožnje Vransko, kjer bi skupaj z mediji, gasilci, reševalci, policijo, AVP, DARS, AMZS praktično na poligonu prikazali pravilno razvrščanje na avtocesti.

*Nosilec aktivnosti: DARS d.d., Policija RS*

*Termin izvedbe:*

- od 17. – 31. januarja 2013.

### **2.9. VARNOST V TURISTIČNI SEZONI**

V času turistične sezone se prometno-varnostne razmere vsako leto poslabšajo. Večja gostota prometa ter raznovrstnost prometnih udeležencev sta poglavitna značilnost prometa v poletnih mesecih, kjer sta najpogostejša vzroka prometnih nesreč z najhujšimi posledicami prehitra oz. neprilagojena hitrost in vožnja pod vplivom alkohola. Po podatkih iz analize stanja na tem področju so ključne ugotovitve naslednje:

- v turistični sezoni (obdobje junij-avgust) se prometno-varnostne razmere vsako leto v primerjavi s prvimi petimi meseci praviloma poslabšajo,
- v letih 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011 in 2012 je v obdobju junij, julij, avgust v povprečju 19 mrtvih udeležencev cestnega prometa na mesec,
- v prvih petih mesecih letošnjega leta je umrlo 31 ljudi, v naslednjih treh pa je umrlo 49 oseb,
- najpogostejši vzrok prometnih nesreč je neprilagojena oziroma prevelika hitrost, s katero je največkrat povezana tudi vožnja pod vplivom.

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti v turistični sezoni so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 100.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) v času turistične sezone je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 250.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

## Javna agencija RS za varnost prometa

*Nosilec aktivnosti: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin izvedbe:*

- od 1. junija do 31. avgusta 2013

### 2.10 ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA

Začetek šolskega leta je že tradicionalno povezan s preventivnimi akcijami za večjo prometno varnost zlasti otrok, seveda pa ne le njih, temveč vseh udeležencev v prometu. Ko se začne novo šolsko leto, morajo biti vozniki še posebej pozorni in previdni, da se šolarji zopet vračajo na šolske poti. Ob tem je pomembna skrb za prvošolčke, ki prvič stopajo na šolske poti in ne poznajo vseh nevarnosti, pa tudi skrb za ostale učence, ki se po dolгих počitnicah vračajo v šole razigrani in je potrebnih kar nekaj dni, da ponovijo pravila in zahteve za varno ravnanje v prometu. S preventivno akcijo želimo opozoriti vse udeležence v prometu, naj bodo varni in strpni ter tako dober vzgled mlajšim.

*Nosilec aktivnosti: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport*

*Termin izvedbe:*

- od 23. avgusta do 10. septembra 2013

### 2.11 UPORABA MOBILNIH TELEFONOV MED VOŽNJO

Javna agencija RS za varnost prometa bo v letu 2013 koordinirala preventivno akcijo o nevarnosti uporabe mobilnih telefonov med vožnjo. Preventivna akcija bo predstavljena s sloganom **"Bodi trenutno nedosegljiv, če želiš ostati živ!"**. V zadnjih letih je bilo v Sloveniji zaznano povečanje števila kršitev s področja uporabe mobilnega telefona med vožnjo:

- leta 2007 je bilo zabeleženih 7.641 kršitev;
- leta 2008 jih je bilo zabeleženih 10.192 (kar je 33,4 % več v primerjavi z 2007);
- leta 2009 jih je bilo zabeleženih 13.770 (kar je 35,1 % več v primerjavi z 2008);
- leta 2010 jih je bilo zabeleženih 17.080 (kar je 24 % več v primerjavi z 2009);
- konec leta 2011 pa je bilo zabeleženih 18.626 kršitev, kar predstavlja v primerjavi z letom 2007 kar 144 % povečanje zaznanih kršitev.

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti glede uporabe mobilnih telefonov so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 100.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) glede uporabe mobilnih telefonov je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 250.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin izvedbe:*

- od 23. – 27. januar 2013.

## **2.12. VARNOST NA NIVOJSKIH PREHODIH CESTE IN ŽELEZNIŠKE PROGE**

Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa bo v sodelovanju z drugimi resorji, gospodarskimi družbami in nevladnimi organizacijami, izvedlo dodatne aktivnosti za izboljšanje varnosti na nivojskih prehodih ceste in železniške proge. Aktivnosti bodo usmerjene na problematiko, ki je povezana z varnostjo cestnega prometa na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge, neupoštevanjem prometnih pravil in v nekaterih primerih dokaj nizke kulture udeležencev v cestnem prometu. Namen akcije bo vplivati na vedenje voznikov in drugih udeležencev cestnega prometa ter posredno zmanjšati število prometnih nesreč in njihove posledice na nivojskih prehodih ceste preko železniške proge.

Da bi ohranili obstoječe stanje varnosti na nivojskih prehodih so za izvedbo preventivnih aktivnosti potrebna minimalna finančna sredstva v višini 50.000,00 evrov. Da bi ublažili posledice prometnih nesreč (mrtvi in hudo telesno poškodovani udeleženci) na nivojskih prehodih je potrebno za izvedbo preventivnih aktivnosti zagotoviti finančna sredstva v višini 100.000,00 evrov. Po končani akciji se izdela zaključno poročilo s predlogi nadaljnjih ukrepov.

*Nosilec aktivnosti: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin izvedbe:*

– od 20. do 28. februarja 2013

## **2.13. VLOGA UPRAVLJAVCEV CEST NA DRŽAVNI IN OBČINSKIH CESTAH**

Cestna infrastruktura pomembno vpliva na prometno varnost. Stanje cestne infrastrukture v Sloveniji ni najboljše, kar nenazadnje pove podatek, da je več kot polovico cestnega omrežja v upravljanju DRSC v slabem stanju. Prav gotovo tudi stanje občinskih cest v splošnem ni boljše. Prav zato je pomembno, da tudi občine prepoznajo vlogo varne cestne infrastrukture. Prometna varnost na njihovih cestah je pomemben generator prometnih nesreč, zato je zagotavljanje varnih rešitev cestne infrastrukture tudi na lokalnem cestnem omrežju zelo pomemben dejavnik k skupnemu cilju - nič mrtvih in hudo poškodovanih v prometnih nesrečah.

Razvoj cestne infrastrukture bo v naslednjih letih temeljil predvsem na skrbi za vzdrževanje in obnavljanje cest, vzpostavitvi učinkovitega informacijskega sistema, pregledovanju varnostnih lastnosti cest in uvajanju sistemov za vodenje prometa.

Potrebno je nadaljevati z urejanjem površin za pešce in kolesarje, z nadaljevanjem uvajanja ukrepov za umirjanje prometa, s preurejanjem nezavarovanih nivojskih prehodov in izboljšanju kvalitete lastnosti vozniških površin državnih in občinskih cest, da se bo stanje prometne varnosti v prihodnjih letih izboljšalo. Pred tem pa je potrebno seznaniti upravljavce in vzdrževalce občinskih cest z dolžnostmi in pooblastili ter vzpostaviti učinkovit sistem usposabljanja.

## **2.14.VLOGA CIVILNE DRUŽBE**

Zagotavljanje varnosti v cestnem prometu je skupna odgovornost vseh sodelujočih v prometu. Delovanje velikega števila različnih nevladnih organizacij je že sedaj temelj večine preventivnih aktivnosti, v prihodnje pa moramo to število še dodatno povečati, saj se zavedamo dejstva, da brez ustreznega sodelovanja z nevladnimi organizacijami in prostovoljci ne moremo pričakovati izboljšane stanja varnosti. Uspešno izvajanje preventivnih aktivnosti na terenu je odvisno oz. tesno povezana z delovanjem nevladnih organizacij ter njihove mreže prostovoljcev. Prav oni s svojim delom zagotavljajo, da se sporočila o pravilnem ravnanju v prometu širijo med vse udeležence v prometu.

Nevladne organizacije se s svojimi aktivnostmi priključujejo tako nacionalnim preventivnim akcijam, kot tudi povezujejo med seboj in v sodelovanju z občinskimi SPV, ki koordinirajo preventivne aktivnosti na lokalni ravni, izvajajo lastne aktivnosti. V preteklih letih smo uspeli letno zagotoviti finančna sredstva za podporo delovanju in izvajanju preventivnih aktivnosti nevladnih organizacij. Izkušnje kažejo, da smo tako pridobili večje število organizacij, ki so razvijale svoje aktivnosti ter s svojimi pristopi dodatno dosegale različne ciljne skupine.

Za namene pregleda aktivnosti, ki jih izvajajo nevladne organizacije, ter za informiranje in koordiniranje skupnih aktivnosti AVP-SPV skrbi za letna srečanja s predstavniki nevladnih organizacij, ter posredovanje ključnih informacij in spremljanja aktivnosti.

Za potrebe delovanja nevladnih organizacij in nadaljnjega izvajanja in podpore nacionalnim preventivnim akcijam bi bilo potrebno:

- Sofinanciranje programov nevladnih organizacij preko javnega razpisa v višini 180.000,00 evrov za optimalno izvajanje preventivnih aktivnosti v posameznih krajih z izvedbo različnih delavnic in preventivnih dogodkov z različnih področij varnosti cestnega prometa
- V kolikor to ni možno vsaj zagotovitev minimalnih finančnih sredstev v skupni vrednosti cca. 40.000,00 eur
- Možnost omogočanja lastnega deleža v višini 20 % pri izvajanju in sodelovanju v mednarodnih projektih, ki jih sofinancira evropska komisija v svojih programih.

## Javna agencija RS za varnost prometa

Aktivnosti nevladnih organizacij na področju zagotavljanja prometne varnosti v letu 2013:

| Organizacija                                     | Sodelovanje v nacionalnih akcijah                                                                                                         | Kraj izvedbe          | Čas izvedbe               | Ocenjena finančna sredstva |
|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------------------|----------------------------|
| <b>Zavod Varna pot</b>                           | Prometno izobraževalne delavnice                                                                                                          | Po Sloveniji          | V času šolskega leta      |                            |
|                                                  | Otvoritev Obležja žrtvam prometnih nesreč                                                                                                 | Ljubljana             | Prva polovica leta 2013   |                            |
|                                                  | Evropska noč brez prometnih nesreč                                                                                                        | Po Sloveniji          | Oktober 2013              |                            |
|                                                  | Svetovni dan spomina na žrtve prometnih nesreč                                                                                            | Po Sloveniji          | November 2013             |                            |
| <b>REC Slovenija</b>                             | MOBILE 2020 - varnost kolesarskega prometa                                                                                                | Ljubljana             | v prvi polovici leta 2013 |                            |
|                                                  | Kolesarski festival                                                                                                                       | Ljubljana             | 25.5.2013                 |                            |
|                                                  | Bike the Track - Track the Bike (+ LJ OŠ) pregledi koles, delavnice (varna vožnja s kolesi in varen prevoz tovora)                        | Ljubljana             | Prva polovica leta 2013   |                            |
|                                                  | skupaj z IVZ in Mestno zvezo upokojencev: Evropskega tedna mobilnosti 2013 (varna vožnja z običajnimi in električnimi kolesi za starejše) | Ljubljana             | Oktober 2013              |                            |
| <b>CUDV Draga - Center po poškodbi možganov</b>  | Hitrost: preventivne delavnice po osnovnih in srednjih šolah z uporabniki, ki so utrpeli hudo možgansko poškodbo                          | Po Sloveniji          | V času šolskega leta      |                            |
|                                                  | Alkohol: preventivne delavnice po osnovnih in srednjih šolah z uporabniki, ki so utrpeli hudo možgansko poškodbo                          | Po Sloveniji          | V času šolskega leta      |                            |
|                                                  | Varnost pešcev: osveščanje uporabnikov, ki so utrpeli možgansko poškodbo in se aktivno vključujejo v promet                               | Po Sloveniji          | V času šolskega leta      |                            |
| <b>Združenje šoferjev in avtomehanikov Celje</b> | Varnostni pas: spremljanje stanja pripetosti in objava preventivnih vsebin v tiskanih članskih medijih                                    | na izbranih lokacijah | V času akcije             | 12.500,00 €                |
|                                                  | Varnost pešcev: razdelitev odsevnih teles                                                                                                 | na izbranih lokacijah | V času akcije             |                            |
|                                                  | Varnost kolesarjev: priprave na kolesarske izpite                                                                                         | Po Sloveniji          | V času šolskega leta      |                            |
|                                                  | Delavnice Nihče ni odveč (animacijska aktivnost)                                                                                          | Celje                 | Tekom leta                |                            |

## Javna agencija RS za varnost prometa

|                                                        |                                                                                                                                                                          |                     |                                                               |                                    |
|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------------------------------------------------------|------------------------------------|
|                                                        | Hitrost: izdelava kolesca ZŠAM za izračun zavorne poti                                                                                                                   |                     | Tekom leta                                                    | 16.666,67                          |
|                                                        | Varnostni pas: izvajanje podpornih aktivnosti v okviru akcije                                                                                                            | Po Sloveniji        | V času akcije                                                 | 3.919,21                           |
|                                                        | Motoristi: izvajanje podpornih aktivnosti v okviru akcije                                                                                                                | Po Sloveniji        | V času akcije                                                 | 2.445,63                           |
|                                                        | Varnost pešcev: Pešec bodi viden, bodi previden;<br>Akcija: učna ura v prometu, Akcija: avtobusna učna ura, Akcija: vozniki avtobusov opozarjajo; Šolska prometna služba | Po Sloveniji        | V času akcije                                                 | 19.183,03                          |
|                                                        | Varnost kolesarjev: S kolesom varno v promet in tekmovanja                                                                                                               | Po Sloveniji        | V času akcije                                                 | 44.210,92                          |
|                                                        | Starejši vozniki: predavanja za starejše udeležence v prometu                                                                                                            | Po Sloveniji        | V času akcije                                                 | 16.618,98                          |
|                                                        | Distribucija gradiva                                                                                                                                                     | Po Sloveniji        | V času nacionalnih akcij                                      | 16.720,97                          |
|                                                        | Objava strokovnih prispevkov                                                                                                                                             | Po Sloveniji        | Tekom leta                                                    | 7.200,00                           |
|                                                        | Varovanje otrok na šolskih poteh                                                                                                                                         | Po Sloveniji        | Začetek šole in med letom                                     | 168.071,00                         |
|                                                        | Mobilni telefoni                                                                                                                                                         | Po Sloveniji        | V času nacionalnih akcij                                      | 1.375,00                           |
|                                                        | Železniški prehodi                                                                                                                                                       | Po Sloveniji        | V času nacionalnih akcij                                      | 6.093,00                           |
|                                                        | Usmerjanje prometa                                                                                                                                                       | Po Sloveniji        | Tekom leta                                                    | 88.403,00                          |
| <b>Zveza združenj šoferjev in avtomobilistov ZZŠAM</b> | Spomin žrtvam prometnih nesreč                                                                                                                                           | Po Sloveniji        | V času nacionalnih akcij                                      | 4.891,00                           |
| <b>Karitas</b>                                         | 40 dni brez alkohola                                                                                                                                                     | Po Sloveniji        | februar - april 2013                                          |                                    |
| <b>Zveza motklubov Slovenije</b>                       | okrogla miza na temo motoristov, izdaja preventivne zloženke, tekmovanja za motoriste                                                                                    |                     | v času akcije Motoristi                                       | 6.000,00                           |
| <b>AMZS</b>                                            | Družinska ura, Fair play v športu in prometu, Dnevi odprtih vrat in prometne varnosti na CVV Vransko, EuroRAP, EuroTest pnevmatik, Rosee, Kolesarsko tekmovanje ETEC     | CVV Vransko, revija | v času posameznih akcij<br>Hitrost, Varnostni pas, Alkohol... | 500.000,00 (lastna in EU sredstva) |
|                                                        |                                                                                                                                                                          |                     | <b>SKUPAJ</b>                                                 | <b>914.298,41</b>                  |

## **2.15 VLOGA IN POMEN OBČIN**

SPV skladno z finančnimi in kadrovskimi zmogljivostmi zagotavlja tudi strokovno podporo in preventivna gradiva potrebna za izvajanje aktivnosti na lokalni ravni, ki so usklajene z nacionalnimi preventivnimi akcijami. Preventivni dogodki so ena izmed pomembnih aktivnosti, saj z vsebinami preko izkustvenega učenja dosežemo lahko prav vsakega posameznika, ter preko osebne komunikacije neposredno vplivamo na posameznikov odnos do varnosti, njegovo znanje in razumevanje ter posredno na njegovo varnejše vedenje. Poleg tega so za predstavnike občinskih SPV izvedeni posveti oz. izobraževanja, na katerih so jim predstavljene novosti v zakonodaji s področja prometne varnosti, kjer lahko predstavijo lastne primere dobre prakse in si izmenjajo informacije in mnenja.

Delovanje ter preventivne aktivnosti na lokalni ravni se bodo spremljale redno s posredovanjem podatkov in poročil s strani občinskih SPV. Pripravila se bo metodologija in program za učinkovito izvajanje preventivnih aktivnosti na lokalni ravni. Primere dobre prakse se bo predstavilo tudi na spletnih straneh ter v okviru posvetov za predstavnike občinskih SPV.

Redno spremljanje občinskih SPV omogoča vpogled v obseg izvedenih preventivnih aktivnosti na lokalni ravni ter razširja in promovira primere dobre prakse v druga in nova okolja. Poleg tega omogoča vpogled v pomanjkljivosti ter področja oz. ciljne skupine, ki niso dobro vključene v preventivne aktivnosti. Sodelovanje z občinskimi SPV omogoča vstopanje na lokalno raven ter neposredno izvajanje prometno-vzgojnih aktivnosti.

Občine so upravljavci lokalnih cest, na teh cestah so poleg mobilnosti, pretočnosti, ekologije odgovorne tudi za varnost. V prvi polovici leta 2013 je predviden sestanek z vsemi SPV, datum bo določen na podlagi dogovora z občinskimi Sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Tam se bo določilo nosilce posameznih aktivnosti in časovne okvire za izvedbo.

Občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu imajo že več desetletno tradicijo in na lokalni ravni opozarjajo na glavne probleme prometne varnosti, vodijo akcije in skrbijo za preventivno in vzgojno delo, zato jim je potrebno za učinkovito izvajanje preventivnih aktivnosti zagotoviti preventivne materiale v višini 70.000,00 evrov.

*Nosilec: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin:*

- v letu 2013

## **3. DRUGE PREVENTIVNE AKTIVNOSTI**

### **Varnost in mobilnost za vse**

V sodelovanju s podjetjem Revoz organizacija in izvedba ter nudenje strokovne podpore za izvajanje projekta Varnost in mobilnost za vse, v okviru katerega se povabi k sodelovanju osnovne šole (5.

## **Javna agencija RS za varnost prometa**

razredi), ki obravnavajo pripravljena gradiva (4 teme varnosti in mobilnosti, ekologije) ter pripravijo projekte s praktičnimi rešitvami izboljšave varnosti v okolici šol. Strokovna komisija izbere najboljše projekte, ki so povabljeni na posebno preventivno prireditev, ter razglasi zmagovalni projekt, ki je predstavljen tudi na mednarodnem dogodku v Parizu. Projekt poteka pod finančnim pokroviteljstvom Revoza.

*Nosilec aktivnosti: Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa*

*Termin izvedbe:*

*- od 1. septembra 2012 do 1. junija 2013*

### **Varnost voznikov tovornih vozil in avtobusov**

Nesreče, v katerih so udeleženi tovornjaki, avtobusi in službena vozila, so največkrat posledica utrujenosti in neprilagojene hitrosti. V industrijskih državah so prometne nesreče glavni vzrok smrti zaposlenih pri opravljanju dela. Utrujenost voznika je pomemben dejavnik v približno 20 % nesreč, v katerih so udeležena tovorna vozila. Za poklicne voznike, ki vozijo skozi več kot eno državo EU, veljajo po zakonodaji EU omejitve trajanja vožnje. Trajanje vožnje ne sme preseči 9 ur na dan ali 56 ur na teden. Voznik mora po štirih urah in pol vožnje počivati vsaj 45 minut, zato bo spoštovanje določb preverjala Policija v okviru evropske preventivne akcije Tispol.

*Nosilec aktivnosti: MNZ - Policija*

*Termin izvedbe:*

- od 11. do 17. februarja 2013
- od 22. do 28. julij 2013
- od 7. do 13. oktober 2013.

## **4. VLOGA MEDIJEV**

So eden najpomembnejših akterjev, saj mediji delujejo kot posrednik med strokovnjaki na področju varnosti cestnega prometa in številnimi javnostmi. Odnosi z mediji potrebujejo posebno pozornost, saj je od njih odvisno, ali bo informacija prišla v javnost. Nedvomno najbolj uporabljano in najstarejše orodje so množični medij. Najbolj pogosta komunikacijska orodja odnosov z mediji so: novinarska konferenca, sporočilo za medije, gradivo za novinarje, pisna ali elektronska sporočila za medije, pisni in elektronski pregled medijskega poročanja (imenovan tudi kliping ali zbirka medijskih objav), predstavitevne strani na internetu.

Pomembno je, da je tako strokovna javnost kot tudi širša javnost obveščena o najnovejših razpravah, ugotovitvah in planih na področju varnosti v prometu, zato je pomembno spodbujanje strokovnjakov in drugih ključnih akterjev k pisanju člankov ter objavljanju le teh v strokovnih in drugih publikacijah. Pri metodah obveščanja oz. širjenja ključnih informacij v

## **Javna agencija RS za varnost prometa**

javnosti, je pomembno, da k temu aktivno pristopamo proaktivno z iskanjem ustreznih kanalov, hkrati pa moramo tudi sami v toku s časom iskati ključne informacije na različne načine. Za vsako preventivno akcijo se organizira novinarska konferenca, da se javnost seznani z najnovejšimi ugotovitvami stroke in stanja varnosti cestnega prometa ter seznani z aktivnostmi države in civilne družbe.

Za preventivne akcije vodi komuniciranje z mediji - usmerjeni članki, prispevki na televiziji z različnih področij delovanja, ki se nanašajo na različne problematike varnosti cestnega prometa (delo policije, občinskih svetov, ministrstev, zdravstva, izgradnje infrastrukture) - z namenom promocije bolj varnega vedenja, izvajanje ukrepov, vplivanja na stališča in prepričanja ljudi ter vzpostavljanja socialne norme.

### **5. ZAKLJUČEK**

Načrt varnosti cestnega prometa v letu 2013 predstavlja začasen dokument in bo nadomeščen z obdobjim načrtom po sprejemu Resolucije o nacionalnem programu varnosti cestnega prometa za obdobje 2013 do 2022.

Sinergijski učinek načrta varnosti cestnega prometa v letu 2013 bo dosežen le z izboljšanjem našega obnašanja v vlogi udeležencev v cestnem prometu, z vzpostavitvijo prilagojenih pravil, programov in ukrepov, ter z vključitvijo javnega in zasebnega sektorja z namenom, da se razširi koordinacijo in sodelovanje v programih in ukrepih, ki imajo za cilj zmanjšanje števila smrtnih žrtev v cestnem prometu.

Z doslednim vodenjem, koordinacijo in nadzorom bo Ministrstvo za infrastrukturo in prostor ter Javna agencija RS za varnost prometa zagotovila, da se temu področju nameni ustrezen poudarek, s ciljem zagotoviti nadaljevanje izboljševanja stanja varnosti cestnega prometa.

6. KOLEDAR NACIONALNIH AKCIJ V LETU 2013

| DAN / MESEC | 2013   |         |       |       |     |       |       |        |           |         |          |          |
|-------------|--------|---------|-------|-------|-----|-------|-------|--------|-----------|---------|----------|----------|
|             | Januar | Februar | Marec | April | Maj | Junij | Julij | Avgust | September | Oktober | November | December |
| ponedeljek  |        |         |       | 1     |     |       | 1     |        |           |         |          |          |
| torek       | 1      |         |       | 2     |     |       | 2     |        |           |         |          |          |
| sreda       | 2      |         |       | 3     | 1   |       | 3     |        |           |         |          |          |
| četrtek     | 3      |         |       | 4     | 2   |       | 4     |        |           |         |          |          |
| petek       | 4      | 1       | 1     | 5     | 3   |       | 5     |        |           |         |          |          |
| sobota      | 5      | 2       | 2     | 6     | 4   | 1     | 6     |        |           |         |          |          |
| nedelja     | 6      | 3       | 3     | 7     | 5   | 2     | 7     |        |           | PEŠEC   |          |          |
| ponedeljek  | 7      | 4       |       | 8     | 6   | 3     | 8     |        |           |         |          |          |
| torek       | 8      | 5       |       | 9     | 7   | 4     | 9     |        |           |         |          |          |
| sreda       | 9      | 6       |       | 10    | 8   | 5     | 10    |        |           |         |          |          |
| četrtek     | 10     | 7       |       | 11    | 9   | 6     | 11    |        |           |         |          |          |
| petek       | 11     | 8       |       | 12    | 10  | 7     | 12    |        |           |         |          |          |
| sobota      | 12     | 9       |       | 13    | 11  | 8     | 13    |        |           |         |          |          |
| nedelja     | 13     | 10      |       | 14    | 12  | 9     | 14    |        |           |         |          |          |
| ponedeljek  | 14     | 11      |       | 15    | 13  | 10    | 15    |        |           |         |          |          |
| torek       | 15     | 12      |       | 16    | 14  | 11    | 16    |        |           |         |          |          |
| sreda       | 16     | 13      |       | 17    | 15  | 12    | 17    |        |           |         |          |          |
| četrtek     | 17     | 14      |       | 18    | 16  | 13    | 18    |        |           |         |          |          |
| petek       | 18     | 15      |       | 19    | 17  | 14    | 19    |        |           |         |          |          |
| sobota      | 19     | 16      |       | 20    | 18  | 15    | 20    |        |           |         |          |          |
| nedelja     | 20     | 17      |       | 21    | 19  | 16    | 21    |        |           |         |          |          |
| ponedeljek  | 21     | 18      |       | 22    | 20  | 17    | 22    |        |           |         |          |          |
| torek       | 22     | 19      |       | 23    | 21  | 18    | 23    |        |           |         |          |          |
| sreda       | 23     | 20      |       | 24    | 22  | 19    | 24    |        |           |         |          |          |
| četrtek     | 24     | 21      |       | 25    | 23  | 20    | 25    |        |           |         |          |          |
| petek       | 25     | 22      |       | 26    | 24  | 21    | 26    |        |           |         |          |          |
| sobota      | 26     | 23      |       | 27    | 25  | 22    | 27    |        |           |         |          |          |
| nedelja     | 27     | 24      |       | 28    | 26  | 23    | 28    |        |           |         |          |          |
| ponedeljek  | 28     | 25      |       | 29    | 27  | 24    | 29    |        |           |         |          |          |
| torek       | 29     | 26      |       | 30    | 28  | 25    | 30    |        |           |         |          |          |
| sreda       | 30     | 27      |       | 31    | 29  | 26    | 31    |        |           |         |          |          |
| četrtek     | 31     | 28      |       |       |     | 27    |       |        |           |         |          |          |
| petek       |        |         |       |       |     | 28    |       |        |           |         |          |          |
| sobota      |        |         |       |       |     | 29    |       |        |           |         |          |          |
| nedelja     |        |         |       |       |     | 30    |       |        |           |         |          |          |
| ponedeljek  |        |         |       |       |     |       |       |        | 30        |         |          | 30       |
| torek       |        |         |       |       |     |       |       |        |           |         |          | 31       |

Legenda:

|  |                                                      |  |                             |
|--|------------------------------------------------------|--|-----------------------------|
|  | Nacionalna akcija Hitrost                            |  | Varnost v turistični sezoni |
|  | Nacionalna akcija Alkoholi                           |  | Kolesarji                   |
|  | Nacionalna akcija Pešec                              |  |                             |
|  | Nacionalna akcija Varnostni pas                      |  |                             |
|  | Nacionalna akcija motoristi                          |  |                             |
|  | Nacionalna akcija - železniški prehodi               |  |                             |
|  | Začetek šolskega leta                                |  |                             |
|  | Nacionalna akcija mobilni telefoni                   |  |                             |
|  | Teden mobilnosti                                     |  |                             |
|  | Varnost voznikov tovornih vozil in avtobusov         |  |                             |
|  | Pravilno razvrščanje na avtocesti v primeru zastojev |  |                             |

Posebne akcije:

|                                    |                             |
|------------------------------------|-----------------------------|
| Pasavček                           | oktober - maj 2013          |
| Prva vožnja - varna vožnja:        | januar - december 2013      |
| Brezhibno vozilo - varno vozilo:   | oktober - november 2013     |
| Usposab. za varno vožnjo kolesa:   | marec - junij 2013          |
| Bistro glavo varuje čelada:        | marec - maj 2013            |
| Varno kolo:                        | marec - maj 2013            |
| Tekmovanje Kaj veš o prometu:      | april - maj 2013            |
| Varnost in mobilnost za vse        | september 2012 - junij 2013 |
| Starejši vozniki v cestnem prometu | enkratni dogodek v 2013     |
| Varnostna razdalja na avtocestah   | v letu 2013                 |
| Varnost na počivališčih            | v letu 2013                 |

